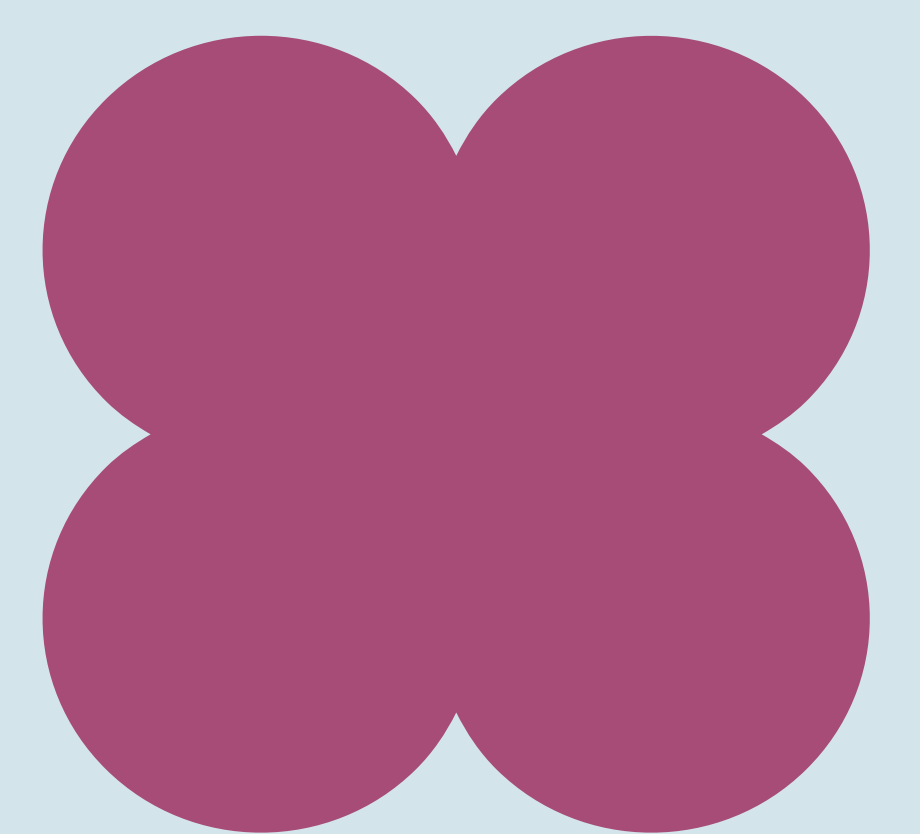
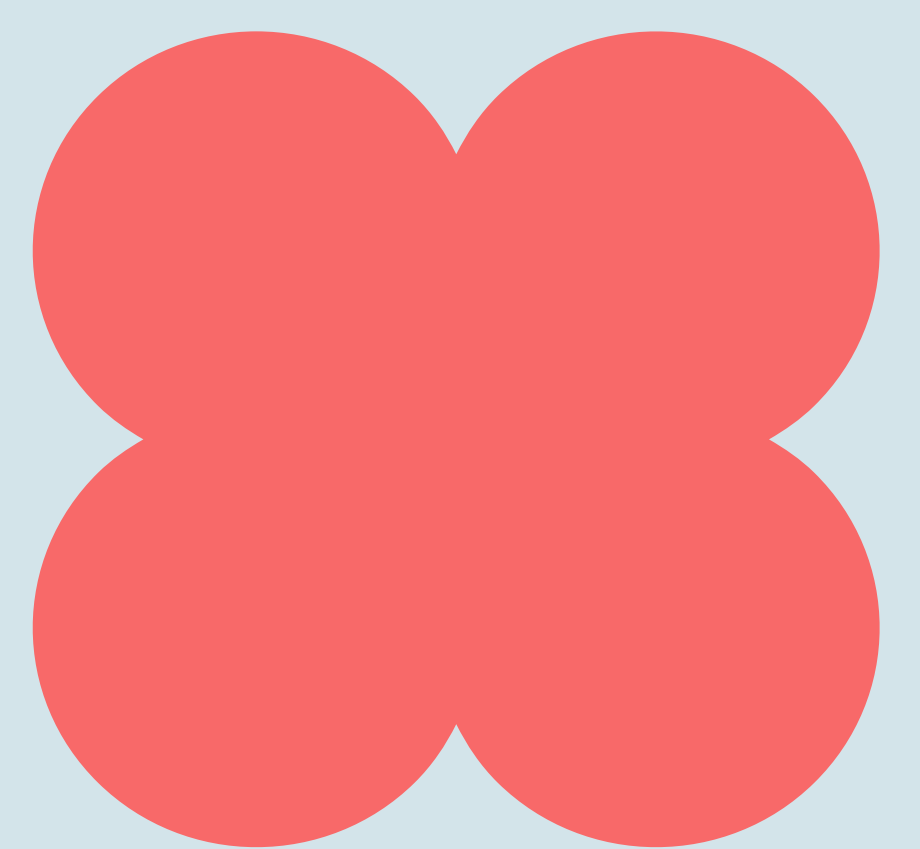
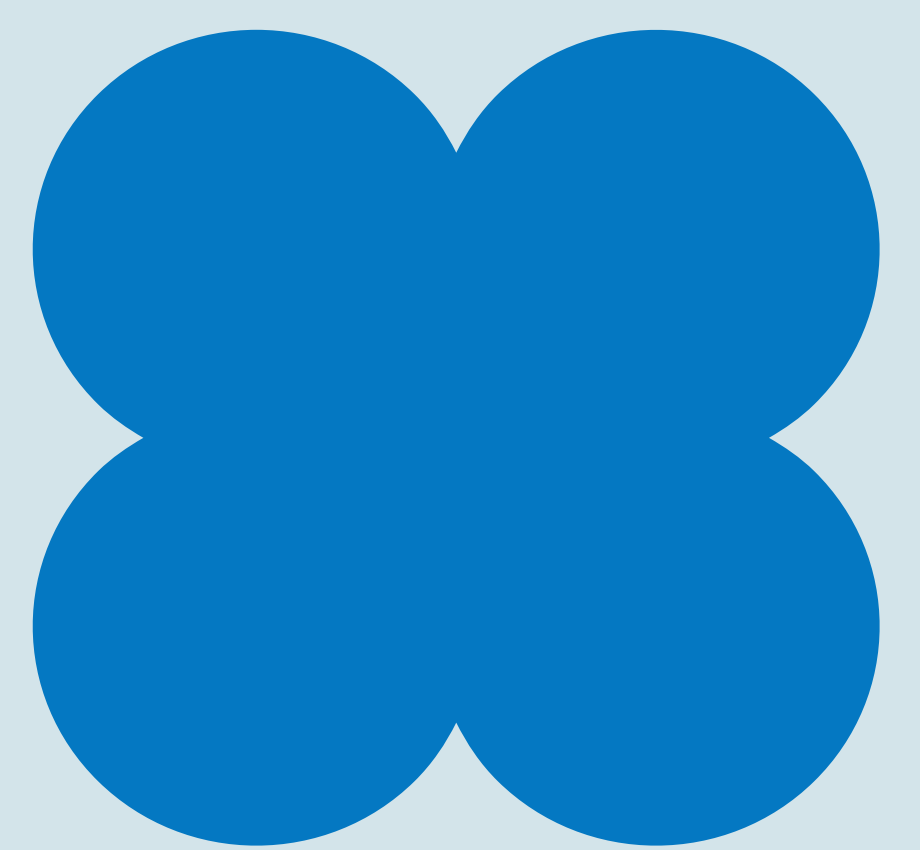

Kogukonda aktiveeriv avalik ruum

Parimad praktikad ja
nende rakendusviisid

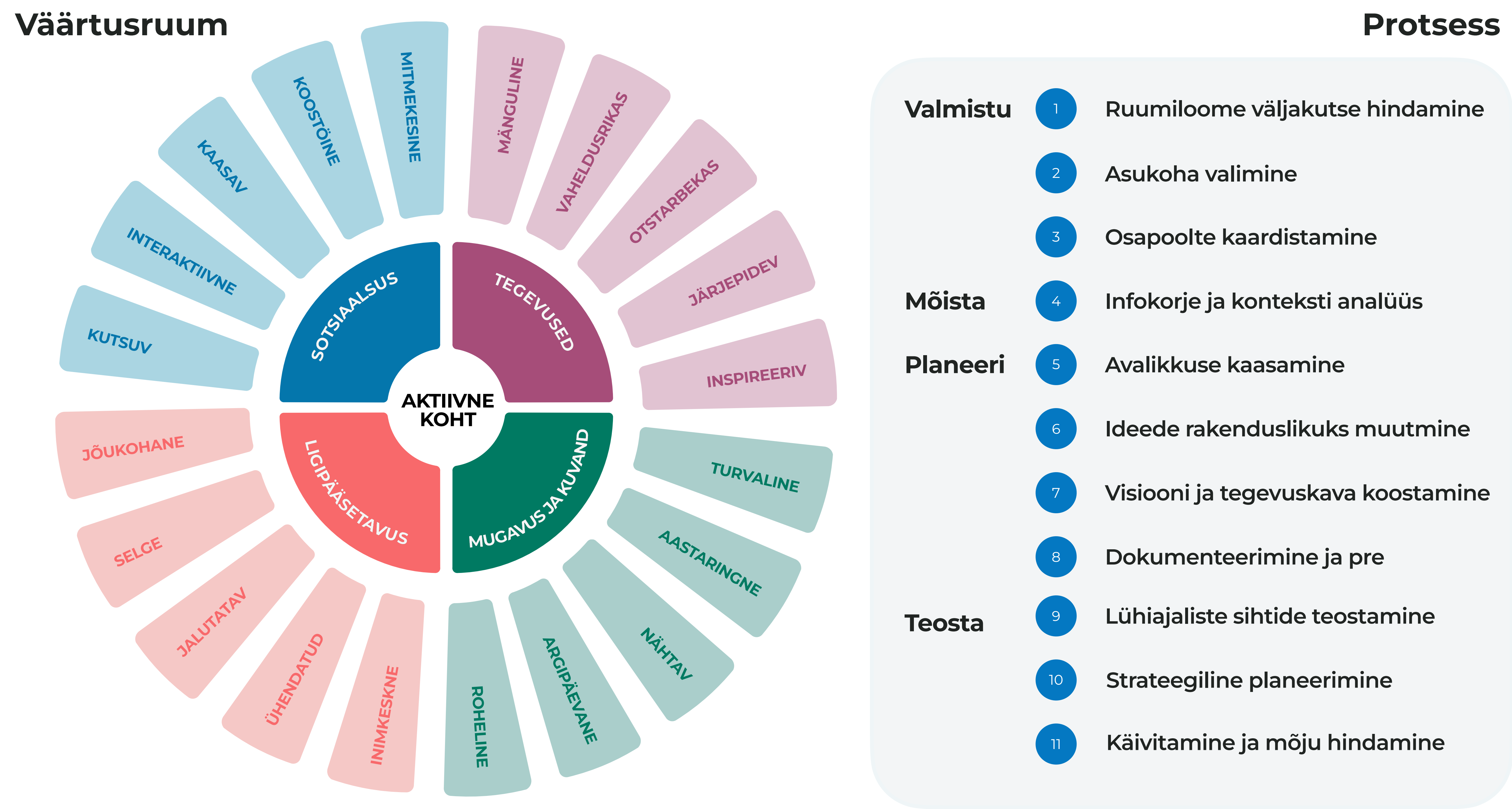
Liikumisharrastuse
Kompetentsikeskus

K O S M O S Ruumidisainerid

Koostanud Klarika Mäeots-Uustal
Ivamuut teenusedisain

Aktiivse ruumi loome strateegiad

Sekumised

Tõukaja / liikumisamps

Mikrosekkumised ehk väikesed, lihtsad elemendid, mis kutsuvad liikuma (väikestruktuurid)

Ajutised taktikalised sekkumised (näiteks hooajalised ja/või pop-up lahendused, kiired ideede valideerimised)

Aktiveerimine – nügimine liikumisampsudega ärgitab liikumist, suhtlust ja kohalolu. Spontaansed võimalused mänguliseks liikumiseks

Liikumistsoon / proovia

Kohtumispunkt, mis on multifunktsionaalne ja soodustab koosviibimist, puhkehetki aga ka informaalset esmakontakti erinevate spordialadega

Pilootprojektid, mõju täpsemaks hindamiseks enne ulatuslikku sekkumist

Katsetamine – väiksemad liikumist soodustavad alad ja kohtumiskohad, kus saab katsetada erinevaid tegevusi ja sotsialiseeruda

Liikumispark

Suuremad, terviklikud aktiivsed alad ja/või rajatised, mis pakuvad multifunktsionaalseid lahendusi ja omavad süsteemsemaid lahendusi pikaajaliseks toimimiseks.

Püsivad lahendused, mis parandavad naabruskonna kvaliteeti

Harrastamine – pakub sobivaid tingimusi kindlale huvile või tegevustele ning arendab oskuslikku liikumist ning erinevate spordialadega tegelemist

Alustalad

Infrastruktuur

Hõlmab füüsilisi lahendusi, rajatisi ja ruumilisi elemente, mis soodustavad inimeste igapäevast liikumist, sportimist ja aktiivset eluviisi. Näiteks kergliiklusteede võrgustik, mänguväljakud, välijõusaalid, ja mitmekülgsed liikumisväljakud. Tegemist on ulatusliku naabruskonna elukeskkonda täiendava ja inimeste heaolu parendava aktiivsust soodustava keskkonna kujundamisega.

Eesmärk on muuta liikumine mugavaks, ligipääsetavaks ja loomulikuks igas vanuses inimesele.

Programmid

Tegevused ja algatused, mis julgustavad inimesi igapäevaselt rohkem liikuma. Näiteks juhendatud treeningud, üritused, kampaaniad või töötoad. Koostöö kohalike asutustega.

Eesmärk on pakkuda tuge, motivatsiooni ja võimalusi liikumiseks, tuues inimesed kokku ning pakkudes regulaarseid ja mitmekesiseid tegevusi.

Vahendid

Abivahendid, mis võimaldavad või lihtsustavad liikumistegevusi. Näiteks on korvpalliplatsil vaja korvpalli, välijõusaalis treeningvahendeid või mängualal palli ja hüppenööri.

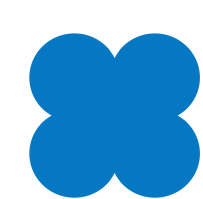
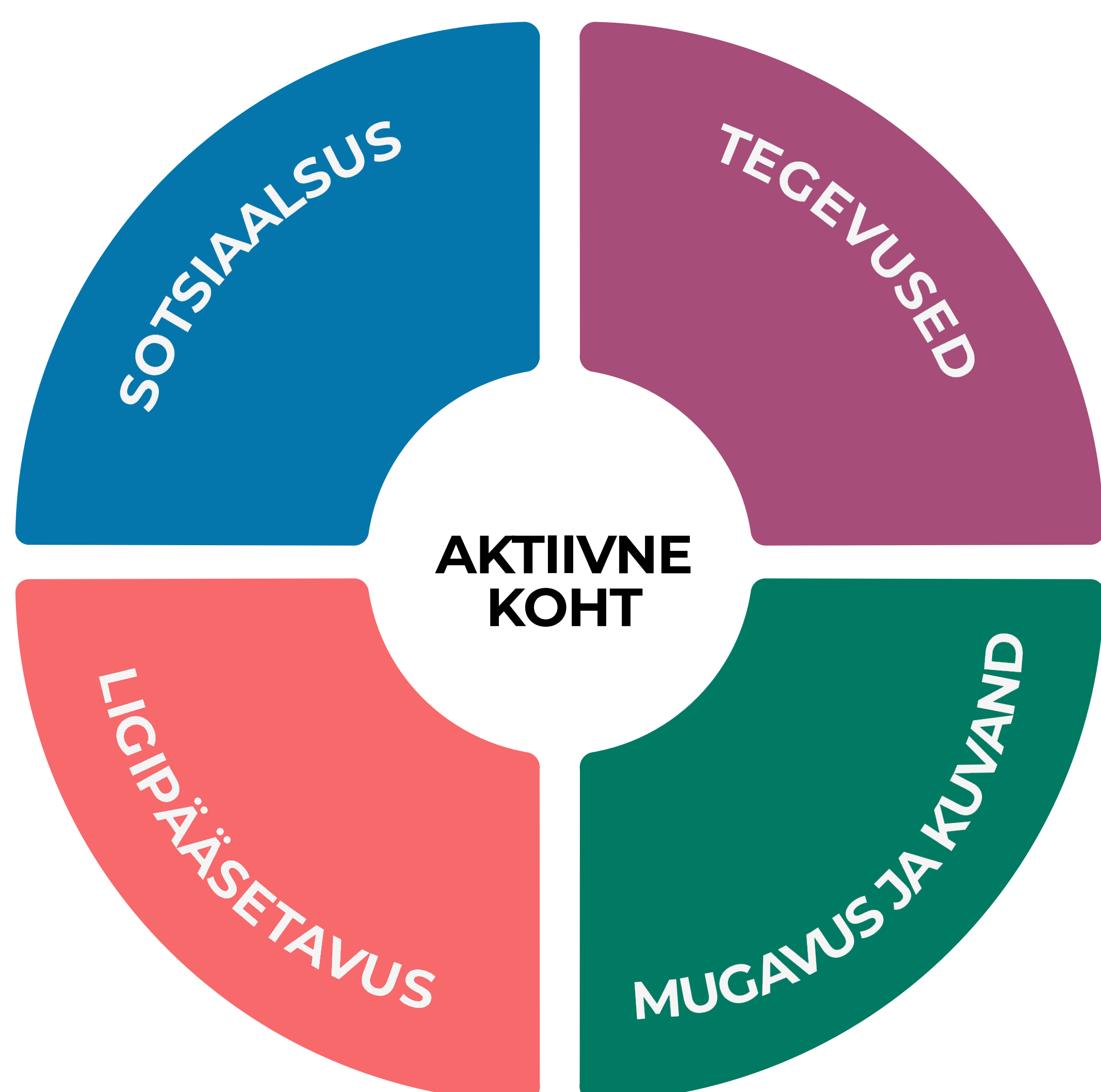
Eesmärk on muuta aktiivsus kättesaadavaks ja liikumiskeskond mugavalt kasutatavaks.

Väärtusruum

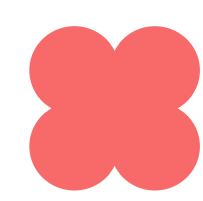
Aktiivse koha loome

Vastavalt kohaloome kontseptile on võimalik iga edukat kohta iseloomustada läbi nelja omaduse. Aktiivse avaliku ruumi kontekstis võib neid kirjeldada järgmiselt:

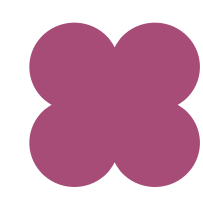
Need omadused loovad aluse aktiivsele, liikumist soodustavale avalikule ruumile, mis teenib ühtlasi ka kogukonna igapäevaseid vajadusi.

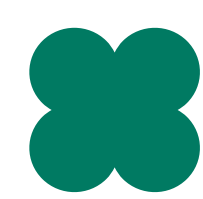
Sotsiaalselt elav – need on kohad, kus inimesed tunnevad end hästi, kohtuvad teistega ja kuhu tahetakse ikka ja jälle tagasi tulla.

Hästi ligipääsetav ja ühendatud – neid on lihtne jalgsi, rattaga või ühistranspordiga jõuda ning need seonduvad loogiliselt ümbruskonna teiste oluliste paikadega.

Tegutsema kutsuv – seal leidub tegevusi ja võimalusi, mis panevad inimesi liikuma, mängima, sportima või lihtsalt aktiivselt aega veetma.

Mugav ja meeldiva kuvandiga – ruum tundub turvaline, puhas ja visuaalselt meeldiv, kus viibimine on loomulik.

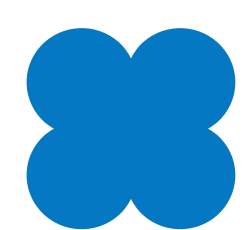

Kohaloome (placemaking) on nii üldine idee kui ka praktiline lähenemisviis, mille eesmärk on parandada naabruskondi, linna või piirkondi, kujundades avalikku ruumi viisil, mis tugevdab inimeste ja nende jagatud ruumide vahelist sidet.

Aktiivne keskkond on ruumiline ja sotsiaalne keskkond, mis soodustab igapäevast liikumist, suhtlemist ja osalust. See võib olla nii füüsiline ruum (nt tänav, park, mänguväljak) kui ka selle ruumi kasutamist toetav programm, tegevus või korraldusviis.

Väärtusruum

Aktiivse koha loome

Sotsiaalsus

Mitmekesine

Aktiivne keskkond peaks pakkuma mitmekesiseid võimalusi – erinevaid tsoone spordiks, suhtlemiseks ja kultuuriks. Selged alad jaotavad tegevused, kuid kutsuvad ka inimesi kokku ja soodustavad omavahelist suhtlemist.

Mitmekesisust toetavad nii ruumilahendused kui ka vahendid, mis võimaldavad eri vanuses ja huvidega inimestel leida omale sobiva viisi liikumiseks ja kohalolekuks.

Koostöine

Koostöine aktiivne keskkond sünnib rohujuuretasandi, kodanikualgatuste ja sektoriteülese koostöö kaudu.

Kui kogukond on kaasatud algusest lõpuni, tekib omanditunne ja pikaajaline side. Koosloome, koostöö kohalike organisatsioonide ja ettevõtetega tagab, et ruum vastab päriselt kogukonna vajadustele ja püsib elujõuline.

Kaasav

Kaasav aktiivne keskkond sünnib siis, kui kogukond saab ise kujundamises kaasa rääkida ja tegutseda. Kohaloomes praktikas tähendab see avatust eri arvamustele, vabatahtliku panuse väärtustamist ning võimalust osaleda vastavalt huvidele ja võimekusele.

Vabatahtlik töö tugevdab kogukonda, loob kuuluvust ja vastutustunnet. Oluline on ka vabatahtlike tunnustamine ning hüvede pakkumine – see hoiab motivatsiooni ja toetab püsivat kaasatust.

Mitmele spordialale suunatud spordiväljakud.

Rotterdami Feijenoord spordikeskuse põhimõte on, et ükski spordiväljak ei ole suunatud pelgalt ühele spordialale. Foto: Sebastian van Damme.

Võtmesõnaks on kogukond. Rotterdami Skatelandis ühendatakse spordihuvi, vaba aja veetmine ja sotsiaalsed eesmärgid. Skatelandist leiab lisaks rulapargile ka kohviku ja noorte enda loodud mööbliga keskkonna.

Kaasa saab teha tänavakultuuri töötubades, viiakse läbi podcast'e, kaasatakse kohalikke tänavakunstnike, toetatakse noorte sisenemist tööturule ja viiakse läbi eriilmelisi sündmuseid.

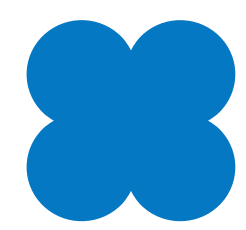
Hollandis kasutatakse sporti teadlikult sotsiaalsete eesmärkide saavutamiseks – sh kogukonna kaasamine, tervislike eluviiside edendamine ja turvalise elukeskkonna loomine.

Laste sporditegevust toetavad spordiklubid ja koolid läbi mitmekesiste võimaluste pakkumise – proovitreeningud ja laialdane valik spordialasid.

Noorte osalus spordis on kõrge tänu paindlikule koolikorraldusele, kohaliku tasandi toetustele ja klubikultuurile, mis ühendab liikumise, kuuluvuse ja koostöö. Spordiklubid täidavad kogukondlikku rolli ning lapsevanemad on aktiivselt kaasatud.

Väärtusruum

Aktiivse koha loome

Sotsiaalsus

Interaktiivne

Kaasav aktiivne keskkond kutsub inimesi osalema ja suhestuma – mitte ainult teistega, vaid ka koha endaga.

Harivad ja motiveerivad sõnumid, selge viidandus ning nutilahendused, mis toetavad iseseisvat avastamist ja liikumist.

Kui ruum kõnetab inimesi, suurendab see nende motiveeritust ka selles keskkonnas aktiivselt liikuda.

Kutsuv

Kutsuv aktiivne keskkond peab olema avatud kõigile ja ruumilooime seisukohalt seda selgelt kommunikeerima. Kohalooime praktikas tähendab see ruumi, mis mõjub sõbralikult ja on ligipääsetav.

Selleks, et inimesed tunneksid end oodatuna on vajalik kommunikatsioon, mis jõuab eri sihtgruppideni – sotsiaalmeedia, kampaaniad ja spetsiaalsed kanalid erievate sidusrühmadeni jõudmiseks.

Kutsuvus algab väikestest detailidest: selged sõnumid, positiivne toon ja tunne, et siia on igaüks oodatud.

Interaktiivsed vahendid. SmartGoals interaktiivne jooksurada võimaldab kasutajatel oma tulemusi mõõta kasutades selleks nutiseadme rakendust (Rotterdam, Holland)

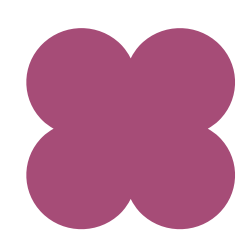
Spordialade katsetamine. Informaalne viis spordialade katsetamiseks ja oma võimete avastamiseks. Fotol Panna jalgpall.

Ligipääsetavus + kasutatavus = kasutama kutsuv keskkond. Wuhan, Hiina. Elukaareülene aktiivne keskkond.

Väärtusruum

Aktiivse koha loome

Tegevused

Mänguline

Liikumisrõõmu pakkumine tähendab keskkonna ja tegevuste loomist viisil, mis teeb liikumise loomulikuks, nauditavaks ja kättesaadavaks.

See ei pea olema sportlik pingutus – piisab võimalusest mängida, jalutada, avastada või lihtsalt liikuda oma tempos. Kui liikumine pakub rõõmu, tekib soov seda korrata.

Vaheldusrikas

Aktiivne koht püsib elujõuline tänu tegevuste vaheldusrikkusele. Erinevad liikumisvõimalused erinevatele sihtgruppidele – katsetamise ja valikuvõimaluste pakkumine.

Lisaks ka muud toetavad tegevused, mis aitavad muuta koha külastamise mugavamaks (näiteks veevõtupunkt). Aktiivsusele suunatud kohta aitavad aktiveerida ka tegevused, mis pole üldse spordiga seotud (näiteks kohvik või kohaliku kunsti näitus).

Otstarbekas

Kui erinevad kogukonna jaoks vajalikud funktsioonid – nagu sport, mäng, võimalused sotsiaalsuseks ja naabruskonna teenused – paiknevad üksteise läheduses, tekib sünergia ja tõuseb koha kasutus ja väärtus. Iseteenindussüsteemid ja vajalike vahendite laenutamine aitab muuta koha jätkusuutlikult kasutatavaks ja kogukonnaliikmetele autonoomsuse.

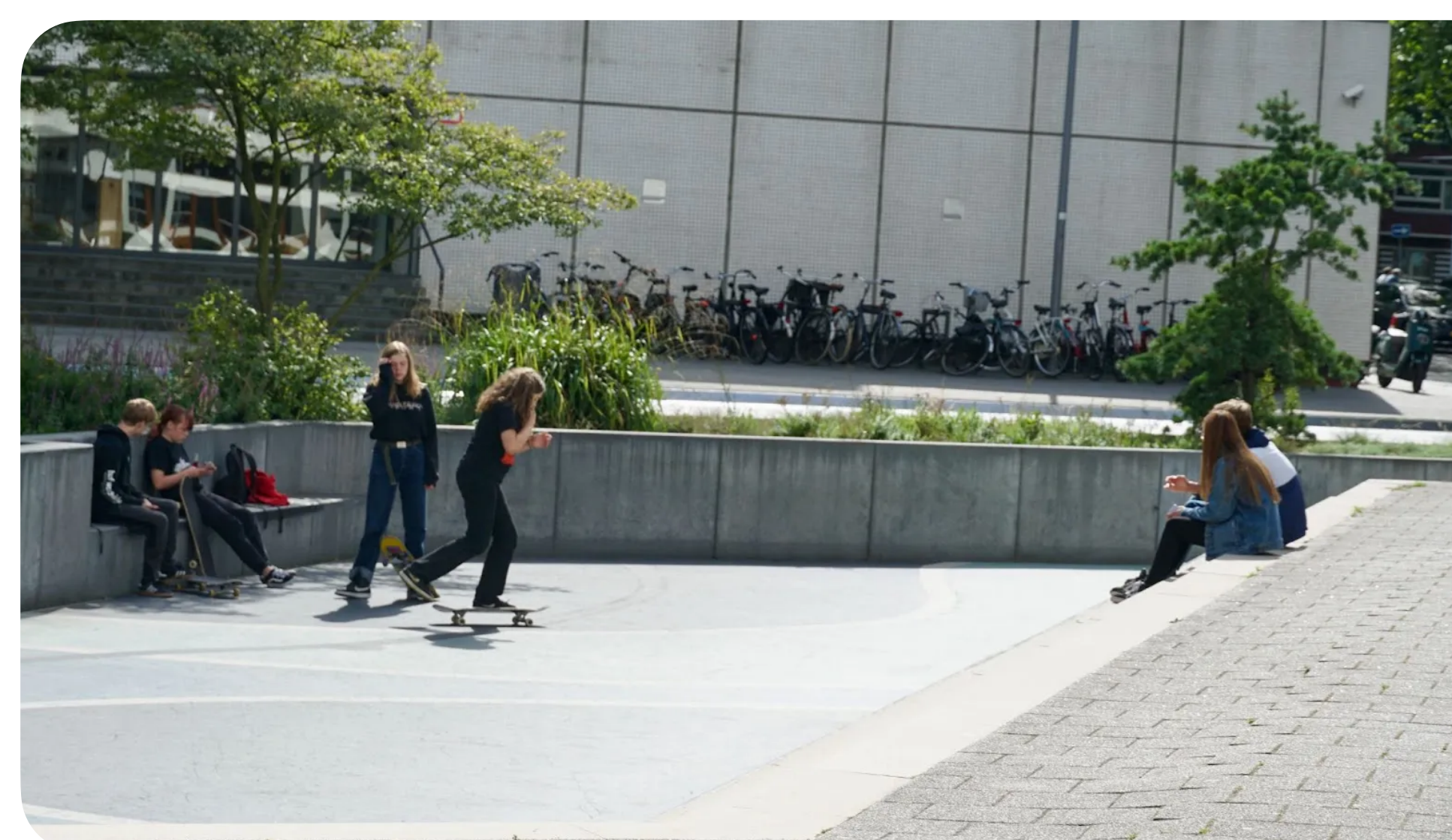
Iseiseisva kasutuse võimaldamine. Väljakud peavad olema varustatud kõige vajalikuga, mida nende kasutamiseks vaja on. Pildil Pallikast, mis on mõeldud spordivahendite laenutamiseks.

Struktureerimata mäng. Soome liikuma kutsuv avalik linnaruum. Parkly loob modulaarseid linnamööblit, mis sütitab kujutlusvõimet ja soodustab orgaanilist mängu linnaruumis.

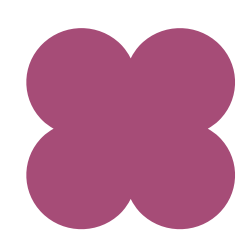
Graafiliselt juhendatud liikumist toetav väljak. Playce pakub väljakute kujundamise teenust, luues selle koos seda kasutama hakkavate treeneritega, et tagada sobivus just antud kogukonnaliikmetele. Pildil: Kohaliku spordiklubi Gymzaal Polderpleini graafiline lahendus võimaldab mõõta laste liikumisvõimekust.

Mänguline ja praktiline. Hollandis Rotterdams luuakse „veeväljakuid“, mis koguvad tormide ajal liigset vihmavett ning pakuvad muul ajal istumis- ja rulatamisvõimalusi.

Väärtusruum

Aktiivse koha loome

Tegevused

Järjepidev

Hästi toimiv programm äratab ruumi ellu – olgu selleks liikumistunnid, töötoad või hooajalised üritused. Oluline on arvestada eri sihtrühmadega ning hoida tegevused mitmekesised, regulaarsed ja kättesaadavad. Mõju tuleb jälgida ja kogukonna tagasisidet kuulata, et programm areneks koos kogukonna ja kohaga. Ruum loob võimaluse, programm annab sellele elu.

Üritused elavdavad ja käivitavad ruumi. Uus koht vajab käivitamiseks avaüritust ning järjepidevalt pakutud sündmusi ka edaspidi.

Suurüritusi toetavad hästi sihipärased kaasüritused (enne ja pärast suurüritust). Suurimat mõju avaldavad mitmepäevased sündmused.

Inspireeriv

Aktiivne koht peaks inspireerima liikuma – seda aitavad teostada inspireerivaid juhendajad ja treenerid ning õpetlikud tegevused. Kui liikumine on lõbus ja toetav, tekib soov tagasi tulla ja uusi asju proovida. Hea energia ja positiivne kogemus loovad püsiva sideme kohaga.

Kogukonnaüritused. Aktiivsust soosivad, aga laiemalt erinevaid tegevusi ja huvisid rahuldavad üritused, aitavad avalikku ruumi käivitada ja kogukonda kaasata. Pildil. Ülemiste City kogukonnapäev – Toit ja keskkond.

Municipalities (Kirkkonummi, Raisio, Sastamala)

Kogukondade inspireerimine. Piirkonna aktiivsete keskkondade kaardistus, kampaaniad ja välja pakutud tegevused, mis on suunatud erinevatele sihtgruppidele, aitavad tõsta külastatavust. Suomen Latu on Soome MTÜ, mille eesmärk on aidata inimestel leida enda jaoks tähenduslikke viise looduse ja välikeskkondade nautimiseks.

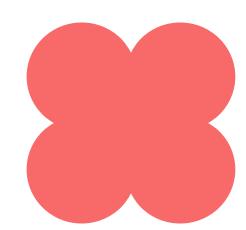
Koha käivitamine. Beat the street on Inglismaalt alguse saanud viis kohalike seas teadlikkuse tõstmiseks ja huvi tekitamiseks läbi mängulise kampaania. Selline meetod aitab uut kohta käivitada ja kogukonda aktiveerida mänguliselt.

Topsport Centre Rotterdam mõõdab spordiürituste puhul järgmiseid näitajaid:

- esmakülastajate hulk,
- kasum 1 kulutatud euro kohta,
- aastane kasum,
- ürituse kestus päevades,
- kui palju üritusi aastas läbi viidi.

Väärtusruum

Aktiivse koha loome

Ligipääsetavus

Jõukohane

Aktiivne koht peab olema jõukohane kõigile – selleks pakutakse erinevaid raskusastmeid ja selgeid juhiseid liikumiseks. Infot võib jagada kohapealsete tahvlite, digikanalite või juhendajate kaudu. Nii saavad osaleda nii algajad kui ka kogenumad liikujad.

Selge

Aktiivne ruum peaks olema selge ja arusaadav kõigile – lihtsas keeles, selgete juhiste ja hea viidandusega. Mida ühesemalt arusaadav on ruum, seda mugavam on seda kasutada ja liikuma hakata.

Jalutatav

Jalutatavus tähendab, et keskkond on mugav, turvaline ja meeldiv jalgsi liikumiseks – nii igapäevatoiminguteks kui ka vaba aja veetmiseks oma kodupiirkonnas. See toetab tervist, iseseisvust ja kogukondlikku aktiivsust.

Ühendatud

Ühenduvus tähendab, et aktiivne keskkond on hästi ligipääsetav – oluline pole vaid koht ise, vaid ka see, kui lihtne ja loogiline on sinna jalgsi, rattaga või ühistranspordiga jõuda. Hea ühenduvus suurendab kasutust ja kaasatust.

Kohti külastatakse meelsamini kui need on omavahel võrgustikuna mugavalt ja katkematult ühendatud.

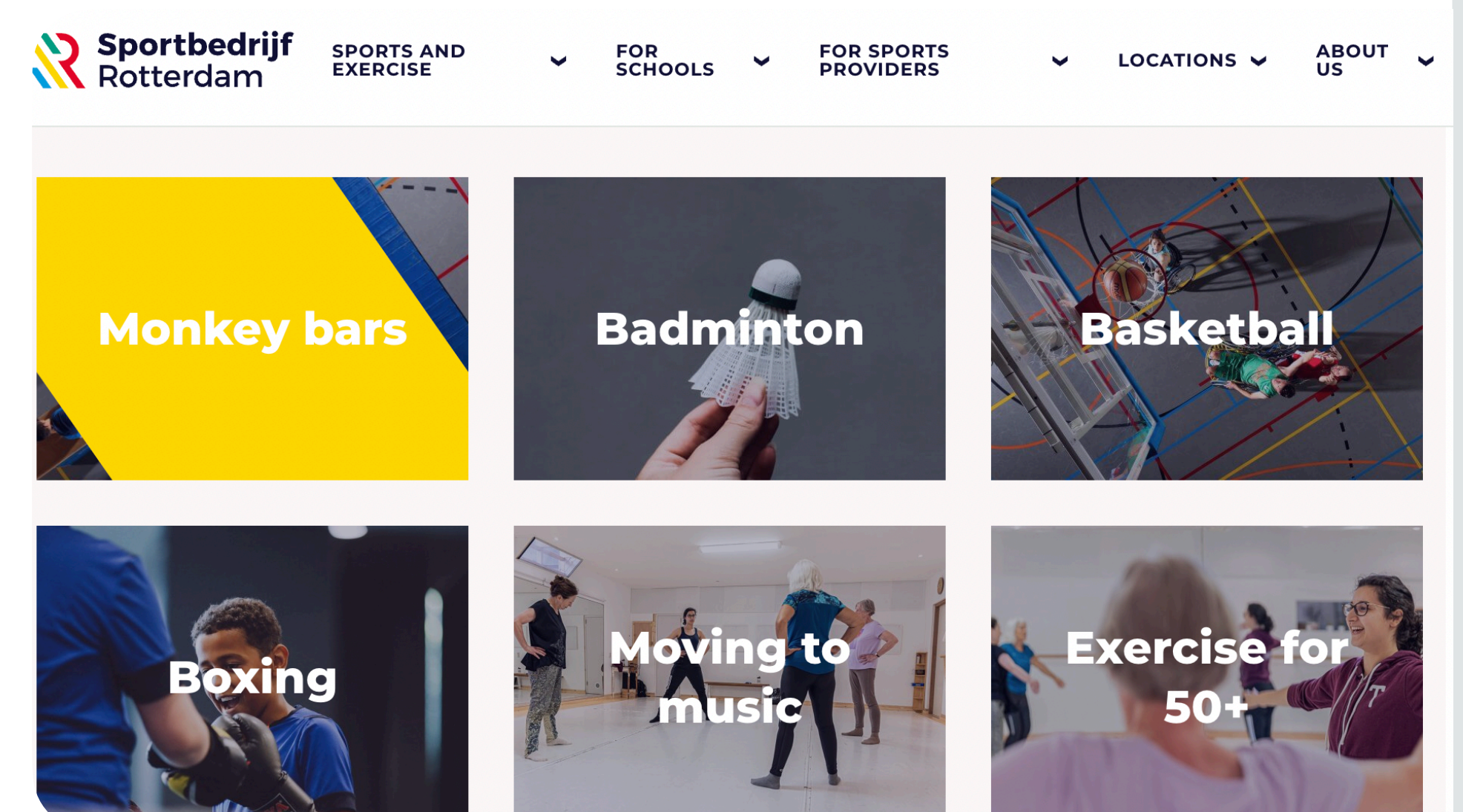
Inimkeskne

Inimkeskne aktiivne keskkond arvestab erinevate sihtrühmade vajadustega – sh laste, eakate ja muude haavatavate gruppidega.

Universaalne disain tagab, et ruum on ligipääsetav, mugav ja kasutatav kõigile, sõltumata vanusest või võimekusest.

Motiveerivad ja informeerivad sõnumid. Ülemiste City. Viidandus. Könnikoosolek 20 minutit. Selle näite puhul on kasutaja teadlik ajakulust, mis võimaldab teha otsuse, kas see on talle jõukohane.

Selge kommunikatsioon. Sportbedrijf Rotterdam. Vaade tegevuste kommunikeerimisele veebis. Lisaks spordialadele on kasulik näidata ka sihtgruppidele suunatud tegevusi, et tõsta nähtavust ja leitavust.

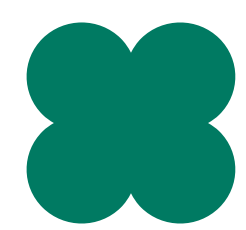
Tallinnas viiakse läbi ohutu koolitee programm, mille vältel parendatakse õpilaste koolitee kogemust.

Aktiivne koolitee tähendab, et õpilased liiguvad kooli ning sealt ära kas jalgsi, rattaga, rulaga, tõukerattaga või muul kehaliselt aktiivsel viisil ning selleks on turvalised ja soodsad tingimused.

Väärtusruum

Aktiivse koha loome

Mugavus ja kuvand

Turvaline

Aktiivne keskkond peab pakkuma juhiseid ja infot, toetama tajutavat turvalisust - sisaldades selle soodustamiseks poolprivaatsed alasid ning turvalist ruumi algajatele katsetamiseks. Samuti võiks seal olla võimalus lihtsalt jälgida sporditegevusi, ilma et see tunduks pealtvaatajale ebamugav. See võimaldab esmakülastajatel end koha ja tegevustega mugavalt tutvuda. Iga sekkumise ja sündmuse puhul tuleb teha riskianalüüs, et tagada külastajate ohutus.

Aastaringne

Aktiivne keskkond peab toimima igal aastaajal – varjualused kaitsevad ilma eest, teed peavad olema lumest puhtad ja turvalised. Valgustus tagab nähtavuse pimedal ajal ning info aitab külastajal end vastavalt ette valmistada. Vahelduvad tegevused hoiavad ala elavana ka eri hooaegadel.

Nähtav

Aktiivse koha nähtavus sõltub teadlikust kommunikatsioonist: eri kanalite kasutamisest, käivituskampaaniast, üritustest ja sihtrühmade, sh eakate, teavitamisest. Kohapealsed viidad ja kaardid lihtsustavad orienteerumist. Rahvusvaheline mõõde, koostöö teiste sihtkohtadega ja läbimõeldud turundus aitavad nähtavust veelgi suurendada.

Argipäevane

Aktiivne koht on osa inimeste argipäevast – seda toetab väikeste liikuma kutsuvate sekkumiste lisamine igapäevasele teekonnale. Igapäevaselt läbitavad kohad, mis pole ise sihtkohtadeks (nn “kolmandad kohad”) – võiksid luua loomulikke võimalusi seal viibimiseks, liikumiseks ja kohtumiseks väljaspool kodu ja tööd.

Roheline

Aktiivne koht peaks sisaldama loodust – olgu selleks puud, rohealad või linnaloodus. Haljastus loob hubasust, aitab luua privaatsust ning suurendab turva- ja heaolutunnet ruumis. Lisaks kasutada kestlikke ja taaskasutatavaid lahendusi.

Ilmastikukindlus. Uus-Veerenni kvartalisse loodi ajutine lahendus avaliku ruumi aktiveerimiseks, mille elemendid leiavad hiljem uue asukoha. Varjualused võimaldavad seal aega veeta ka vihmase ilmaga. Pildil on näha kogukonda aega veetmas ka talvisel ajal. Autor: Kosmose ruumidisainerid

Pop-up lahendused, mis jäävad argistele marsruutidele. MyFitnessi pop-up jõusaal Tallinna Lennujaams. Autor: Kosmose ruumidisainerid

Paindlikud vahendid. Teqball Smart on kokkupandav ja lihtsalt liigutatav spordilaud, mis võimaldab mängida viit erinevat ala – Teqball, Teqtennis, Teqpong, Qatch ja Teqvolley. Võimaldab harjutada ka iseseisvalt ja sobib ka ööes kasutamiseks.

Protsess

Valmistu

1 Ruumilooime väljakutse hindamine

Hinnata projekti eesmäärke, lahendatavaid probleeme, olemasolevaid ressursse ning kohaliku omavalitsuse piiranguid ajas, eelarves, kompetentsides, maaomandis ja kaasamises.

Miks?

Et mõista olemasolevat avalikku ruumi värske pilguga, kaardistada piirkonna võtmekohad ning tuvastada, millised paigad toimivad hästi ja millised vajavad arendust.

See loob aluse teadlikuks kohaloomeks ja aitab suunata edasisi tegevusi.

Kuidas?

- ✕ Kutsuda kokku kogukonnaliikmed ja olulised sidusrühmad (nt kohalikud elanikud, piirkonna asutuste esindajad ja ettevõtjad).
- ✕ Töötada ühiselt piirkonna kaardiga.
- ✕ Märkida kaardile olulised paigad ja põhjendada, miks need välja toodi.
- ✕ Vajadusel külastada paiku kohapeal, et märgata olulisi detaile (nt istumisvõimalused, varjualused, ligipääs).
- ✕ Kasutada visuaalseid tööriistu (fotod, videod, märkmed).
- ✕ Analüüsi koha seoseid ümbritseva linnaruumi ja hoonestusega, tuvastades selle struktuuri ja iseloomu.

Mida?

Viia läbi mitteametlik hinnang avalikule ruumile projektipiirkonna ümbruses.

Koostada nimekiri umbes kümnest olulisest kohast – nii edukatest kui probleemsetest.

Koguda esmased visuaalsed ja ruumilised andmed (kaart, fotod, plaanid).

Tulem

- ✕ Ühine arusaam piirkonna tugevustest ja probleemidest.
- ✕ Visuaalne ja kirjeldav ülevaade olulisematest avalikest kohtadest.
- ✕ Esmane arutelu prioriteetide üle: milliste paikadega võiks edasi tegeleda.
- ✕ Kogukonnaliikmete aktiveerimine ja usalduse loomine protsessi vastu

Protsess

Valmistu

2

Asukoha valimine

Tõlgendada andmeid erinevate meetoditega, et mõista linnaehituslikku / asumi territoriaalset struktuuri ning tuvastada selle põhijooned ja seosed ümbritsevate aladega.

Miks?

Et selgitada välja, millised piirangud või võimalused valitud ala puhul kehtivad ning hakata ruumi vaatama värske pilguga.

Külastus aitab mõista, millised omadused loovad hea avaliku koha ning kuidas antud ala vastab edukate paikade tunnustele.

Tuvastada võimalusi funktsioonideks, mida sekkumises rakendada.

Kuidas?

- ✕ Võta ühendust kohaliku omavalitsuse planeerimise ja arenduse osakonnaga, et selgitada välja ala staatus ja võimalikud piirangud.
- ✕ Mine koos meeskonnaga kohale ja vaadake ala põhjalikult üle.
- ✕ Arutlege: mis teeb ühest tavalisest platsist või tänavanurgast populaarse ja meeldejääva koha?
- ✕ Pane tähele olulisi tegureid nagu ligipääs, tegevusvõimalused, ruumi mugavus ja see, kas inimesed tunnevad end seal oodatuna.
- ✕ Kui teete seda rühmas, määrake keegi märkmeid tegema ja kõigi tähelepanekuid kirja panema.

Mida?

Selgitada välja, kas valitud või kaalutavad alad on kasutatavad – sh õiguslikud piirangud ja planeerimistingimused.

Külastada ala kohapeal ja hinnata selle iseloomu, ligipääsetavust, kasutusvõimalusi ja sotsiaalsed tõmmet.

Võrrelda koha olemasolevaid omadusi eduka avaliku ruumi tunnustega (vt aktiivse avaliku ruumi väärtuseid).

Tulem

- ✕ Ülevaade ala kasutusvõimalustest ja piirangutest.
- ✕ Esmane hinnang ruumi potentsiaalile olla elav ja toimiv avalik koht.
- ✕ Mõistmine, kas ja kuidas ala vastab eduka koha neljale põhikriteeriumile: ligipääsetavus, tegevused, mugavus ja sotsiaalne tõmme.
- ✕ Kirjeldus ja esmased järeldused, mida saab kasutada järgnevateks analüüsietappideks ja ideekavandite koostamiseks.

?

Millised probleemid või puudused on esile toonud elanikud, linn või kohalikud ettevõtjad avaliku ruumi osas?

Kas piirkonnas on tühje või vähekasutatavaid alasid?

Kas mõni lähikonna arendus (nt tee, ühistransport või hoone) tekitab muret ja soovite olla selle planeerimises aktiivne partner?

Kas käimas on mõni planeerimis- või elavdamisprotsess, kuhu teid on kutsutud või millesse soovite ise panustada?

Kuidas saaksid need algatused tuua suurimat kasu teie kogukonnale?

Protsess

Valmistu

3 Osapoolte kaardistamine

Teha kindlaks peamised sidusrühmad ja määratleda osalusstrateegia, sealhulgas erinevad rollid ja kaasamismehhanismid.

Miks?

Kohalome on kõige tugevam siis, kui protsessis osaleb mitmekesine ja laiapõhjaline kogukond.

Erinevad osapooled – kohalikud elanikud, ettevõtted, organisatsioonid ja ametnikud – toovad kaasa vajalikke teadmisi, kogemusi ja ressursse, mis aitavad kujundada avalikku ruumi sisuliselt ja jätkusuutlikult.

Koostöö suurendab projekti mõju ja soodustab kogukonna toetust.

Kuidas?

- ✕ Koostada nimekiri kõigist, kes võivad olla seotud projekti, ala või teemaga – otseselt või kaudselt.
- ✕ Kaardista võtmeisikud ja partnerid erinevatest sektoritest: elanikud, KOV, MTÜ-d, ettevõtted, haavatavad rühmad
- ✕ Hinnata osapoolte mõju ja huvi – kui palju võivad nad projekti mõjutada (positiivselt või negatiivselt); kui palju neid projekt isiklikult või tööalaselt huvitab.
- ✕ Panna paika kaasamisstrateegia:
 - ✕ Keda kaasata projekti?
 - ✕ Kelle puhul piisab lihtsalt info jagamisest?
 - ✕ Keda tuleb alles ärgitada huvi tundma?
- ✕ Selgitada välja kanalid ja viisid suhtlemiseks ning alusta dialoogi

Mida?

Kaardistada ja kaasata võimalikult palju kohalikke partnereid ja osapooli, kes tunnevad piirkonda ja võivad panustada ideede, teadmiste, vahendite või toetusega.

Fookuses on elanikud ja naabrid, kohalike asutuste, MTÜ-de, organisatsioonide ja KOV esindajad, eksperdid (nt arhitektid, maastikuarhitektid).

Tulem

- ✕ Laiem, motiveeritud ja mitmekesine partnerite võrgustik.
- ✕ Parema arusaama piirkonna ajaloost, vajadustest ja võimalustest.
- ✕ Rohkem teadmisi olemasolevatest piirangutest ja võimalustest.
- ✕ Alus usalduslikule koostööle kogu edasise kohalomeprotsessi jooksul.
- ✕ Selge kontaktvõrgustik, mis aitab ideid ellu viia ja ressursse koondada.

Sidusrühmade mõju ja huvi võivad aja jooksul muutuda. Uuenda osapoolte kaardistust protsessi käigus ning kohanda kaasamisstrateegiat vastavalt.

Kes on otsustajad?
Kelle poolehoidu on tarvis projekti edu saavutamiseks?

Protsess

Mõista

4

Infokorje ja konteksti analüüs

Mõista planeerimisõiguslikku raamistikku riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

Miks?

Et mõista ala kasutust, dünaamikat ja inimeste käitumist, aga ka planeerimislikke ja juriidilisi raame, milles kohalomeprotsess toimub.

See loob tugeva aluse teadlikuks otsustamiseks ja kavandamiseks.

Mida?

Koguda infot avaliku ruumi kasutuse, inimeste liikumise ja kogemuste kohta.

Mõista kehtivat planeerimisõiguslikku raamistikku (riiklik, piirkondlik, kohalik tasand).

Kaardistada olemasolevad ressursid ja vajadused (andmed, oskused, partnerid).

Kuidas?

- ✕ Kasuta erinevaid vaatlusmeetodeid: käitumismustrite kaardistamine, loendus, liikumisteede jälgimine.
- ✕ Küsi inimeste arvamusi intervjuude või küsitlustega.
- ✕ Tee vaatlusi erinevatel nädalapäevadel ja kellaaegadel, et mõista ala „voogu“.
- ✕ Vaata läbi olemasolevad planeeringud ja arendusdokumendid.
- ✕ Selgita välja, millised seadused ja nõuded kehtivad ala arendamisel.
- ✕ Hinda olemasolevaid ressursse ja tuvasta vajadused (nt kompetentsid, vahendid, koostööpartnerid).

Tulem

- ✕ Sügavam arusaam ruumi tegelikust kasutusest ja inimeste vajadustest.
- ✕ Selge pilt juriidilistest ja planeerimislikest piirangutest.
- ✕ Ülevaade olemasolevatest ressurssidest ja võimalikest toetajatest.
- ✕ Valmisolek alustada sisulist planeerimist ja koosloomet.

?

Kuidas inimesed ruumi tegelikult kasutavad?

Millised kohad, ajalised raamid või tegevusvaldkonnad on kõige aktiivsemad või passiivsemad?

Millised seaduslikud piirangud või võimalused on ala arendamisel?

Milliseid andmeid ja ressursse meil juba on ning millest jääb puudu?

Protsess

Planeeri

5

Avalikkuse kaasamine ja kommunikatsioon

Luua ja käivitada kommunikatsioonistrateegia kaasamiseks, plaani edenemise jagamiseks ja tagasiside kogumiseks.

Miks?

Et tagada kaasav, läbipaistev ja usaldusväärne planeerimisprotsess, kus erinevad osapooled saavad sisuliselt kaasa rääkida.

Hästi toimiv kommunikatsioon loob tugeva aluse koostööle ja suurendab kogukonna osalust ning toetust projektile.

Mida?

Koostada kommunikatsiooni- ja kaasamisstrateegia

Määratleda olulised sidusrühmad ning nende rollid

Luua kaasamise struktuur (nt töötoad, komiteed, foorumid)

Planeerida tegevused vastavalt kaasamise tasemele (sisemine, kaasav, avalik)

Kuidas?

- ✕ Kasutada erinevaid osalusvorme: töötoad, arutelud, küsitlused, kaardistused
- ✕ Toetada kohalikke kodanike eestvedamisi (nt MTÜ või kogukonnaselts koordineerib töötoa logistikat)
- ✕ Luua platvorme laiapõhjaliseks osaluseks (nt kohalikud või riiklikud linnafoorumid)
- ✕ Korraldada kohahindamise töötuba: lihtne ja lõbus viis, kuidas osalejad saavad hinnata koha tugevusi ja nõrkusi

Tulem

- ✕ Läbimõeldud ja sidus kommunikatsiooniplaan
- ✕ Mitmekesine ja esinduslik osalejate võrgustik
- ✕ Kaasamisvormid ja komiteed, mis toetavad läbipaistvat planeerimist
- ✕ Tugev kogukonna tugi ja usaldus
- ✕ Paranenud otsuste kvaliteet tänu eri vaadete ja kogemuste kaasamisele

?

Kes on võtmetähtsusega osapooled ja kuidas neid kaasata?

Milliseid kaasamise viise eelistavad erinevad rühmad?

Kuidas teha töötubadest sisukad, kaasavad ja ligipääsetavad?

Kuidas tagada, et kaasatus ei oleks formaalne, vaid sisuline?

Millised tegevused vajavad avalikku osalust ja millised toimuvad meeskonna sees?

Protsess

Planeeri

6

Kogutud tagasiside / ideede rakenduslikuks muutmine

Tehke kindlaks konkreetsed projektid ja sekkumised, mis on kooskõlas naabruskonna planeeringu ja piirkonna arengutega.

Miks?

Et muuta kogutud ideed ja hinnangud konkreetseteks tegevusteks ning luua püsiv töögrupp, mis veab protsessi edasi.

Töögrupp aitab hoida fookust, süsteemsust ja kogukonna energiat.

Mida?

Hinnata tuvastatud võimalusi ning määratleda võimalikud sekkumised kolmel tasandil:

Tõukajad / mikrosekkumised – väikesed, ajutised, mängulised elemendid

Liikumistsoonid / proovialad – liikumisalad mitmekesisteks katsetusteks, pilootprojektid

Liikumispargid – suuremad ja püsivad lahendused harrastuseks ja koosviibimiseks

Kuidas?

- ✕ Luua planeerimise komiteed:
 - ✕ **Juhtkomitee** (otsustajad: KOV, rahastajad, kogukonna esindajad)
 - ✕ **Nõuandekomitee** (eksperdid: planeerijad, arhitektid, MTÜ-d, teadlased)
- ✕ Vaadake koos üle kogutud informatsioon. Hinnake ja täiendage seda.
- ✕ Koostage probleemipüstitus ja tegevuskava.
- ✕ Arutage ja valige sobiva taseme sekkumised vastavalt vajadustele ja võimalustele.

Tulem

- ✕ Moodustatud töögrupp, mis viib ideed ellu
- ✕ Esmased valikud, millisel tasemel sekkumisi alustada
- ✕ Tugev alus katsetamiseks ja jätkutegevuste arendamiseks

?

Kes võiks olla töögrupi eestvedaja ja kuidas kaasata erinevaid kogukonnagruppe?

Milliseid ideid saab kiiresti testida väikeste sekkumiste kaudu?

Millised kohad sobivad katsetusalaks või pilootprojektiks?

Kas piirkonnas on vajadus püsivama ja tervikliku liikumisala järele?

Protsess

Planeeri

7

Visiooni ja tegevuskava koostamine

Määratleda planeeringu eesmärk ja ulatus, projektimeeskonna ja partnerite kohustused, eeldatavad tulemused, tööplaan ja projekti eelarve, lähtudes kontekstist ja olemasolevatest ressurssidest. Välja töötada ühine visioon, mis pakub ruumilist ja tehnilist tuge planeerimisele

Miks?

Selge eesmärk, tegevuskava ja visioon loovad ühtse arusaama projekti suunast ja ulatusest.

See aitab suunata otsuseid, jagada vastutusi ning panna paika eelarve ja ajakava.

Lisaks toetab visuaalne visioon kogukonna kaasamist ja ruumiliste ideede edasiarendust.

Mida?

Määratleda projekti eesmärk, ulatus, meeskonna ja partnerite rollid, oodatavad tulemused, eelarve ja ajaplaan

Töötada välja ühine visioon, mis annab planeerimisele ruumilise ja sisulise suuna

Luua visuaalne kontseptsioon – lihtne ruumiline plaan, mis aitab ideid selgemalt ette kujutada

Kuidas?

- ✕ Arutada projekti komiteedega, millised on peamised sihid ja mida soovitakse saavutada
- ✕ Koostada esmased tegevused ja hinnata, milliseid ruumilisi sekkumisi oleks realistlik ellu viia
- ✕ Visualiseerida ruumiliste sekkumiste kontsept
- ✕ Integreerida varasemates tegevustes kogutud ideid ja teadmisi – nt loodusväärtused, ühistransport, elukeskkonna võimalused ning piirkonna majanduslik potentsiaal
- ✕ Vajadusel toetada tegevust statistika, prognooside ja ligikaudsete ajajoontega

Tulem

- ✕ Selge ja jagatud eesmärgistatud projektiraamistik
- ✕ Koordineeritud ja realistlik tegevuskava koos esmase eelarvega
- ✕ Kujundatud visuaalne kontseptsiooniplaan, mis aitab kogukonnal ruumilist lahendust paremini mõista
- ✕ Strateegiline ruumiline visioon, mis suunab edasisi sekkumisi ja arendusi

Kontseпти visualiseerimiseks piisab ka lihtsatest visuaalidest, visanditest, fotodest või kollaažidest - selleks ei pea palkama arhitekti

Millist muutust soovime saavutada järgmise 5–15 aasta jooksul? Millised tegevused on realistlikud olemasolevate ressurssidega? Millised ruumilised elemendid on projekti edu jaoks kõige olulisemad? Kuidas saab visuaalne kontseptsioon toetada kogukonna kaasamist ja otsustamist?

Protsess

Planeeri

8

Dokumenteerimine ja kontsepti presenteerimine

Koostada projekti dokumentatsioon.

Miks?

Kokkuvõtte koostamine aitab koondada töötoa ja töögrupi tulemused ühtseks tervikuks.

Dokumentatsioon toetab projekti järjepidevust, lihtsustab suhtlust partneritega ja on aluseks edasistele tegevustele ja rahastustaotlustele.

Mida?

Kirjutada lühiraport, mis võtab kokku kogukonna kaasamise, planeerimise komitee töö ja ruumiliste sekkumiste kontsepti tulemused.

Tuua välja nii lühiajalised kui pikaajalised ideed, prioriteedid ja võimalikud partnerid. Lisada eelarve ettepanek ja rahastusplaan.

Kujunda lihtne ja arusaadav visuaalne esitus, mida saab kasutada kommunikatsioonivahendina (kogukond, otsustajad, toetajad)

Kuidas?

- ✕ Koostada raport, mis põhineb varasematel tegevustel: eeltöö kokkuvõte, ühine visioon, kontseptsiooniplaan ja muudatuse väärtus
- ✕ Lisada ka ideid, mis ei jõudnud plaanile, aga on väärtuslikud
- ✕ Tuua välja soovituslikud partnerid, eelarvevajadused ja rahastusallikad
- ✕ Luua esitluseks visuaalne kokkuvõte (nt poster, slaidid, veebileht vmt).

Tulem

- ✕ Kompaktne ja selge projektiraport, mis aitab projekti edasiviimisel
- ✕ Tööriist partnerite ja rahastajate kaasamiseks
- ✕ Visuaalne esitusmaterjal, mida saab kasutada suhtluses erinevate sihtrühmadega
- ✕ Baas edasisteks taotlusteks ja tegevusplaani täpsustamiseks

?

Mis on projekti põhieesmärk ja kuidas seda kõige selgemalt sõnastada?

Millised ideed ja tegevused on lühikeses ja millised pikemas plaanis teostatavad?

Milline visuaalne vorm kõnetaks kõige paremini kogukonda ja partnereid?

Kuidas esitlusmaterjali abil huvilisi ja toetajaid kaasata?

Protsess

Teosta

9 Lühiajaliste sihtide teostamine

Alustada kohe visiooni elluviimist väikeste, lihtsate tegevustega.

Miks?

Tegutsemine hoiab tempot üleval, loob nähtavaid tulemusi ja hoiab kogukonna huvi elus.

Isegi väikesed sekkumised näitavad, et protsess liigub edasi ja ideed muutuvad reaalsuseks.

Mida?

Korraldada ajutisi sündmusi ja tegevusi, mis toovad inimesed ruumi.

Jälgida tööplaani täitmist ja vajadusel kohandada tegevusi.

Tuua ruumi elu läbi programmide implementeerimise ja ajutiste lahenduste.

Kuidas?

- ✕ Viia läbi lihtsaid, kogukonda kaasavaid tegevusi (nt koristustalgud, seinamaalingud, ajutised turud, rattasõidud, töötoad)
- ✕ Kohtuda töögrupiga regulaarselt, et jagada edenemist ja lahendada takistusi
- ✕ Katsetada väikeseid sekkumisi (nt teisaldatavad toolid, lauad) ja koguda inimeste tagasisidet
- ✕ Planeerida ajutisi sündmusi, mis toovad elu ruumi ja aitavad ruumi harjumuspäraseks muuta
- ✕ Valmistada ette vajalike vahendite soetamine ja ruumi ajutine sisustamine

Tulem

- ✕ Esimesed nähtavad tegevused ja tulemused avalikus ruumis
- ✕ Suurenenud kogukonna kaasatus ja motivatsioon
- ✕ Testitud ideed ja saadud tagasiside ruumi toimimise kohta
- ✕ Töögrupi tugevnemine ja selgem arusaam edasistest sammudest

- ?
- Milliseid tegevusi saame kiiresti ja väheste vahenditega ellu viia?*
- Kuidas luua esmane positiivne kogemus avalikus ruumis?*
- Millised sündmused või sekkumised aitavad inimesi ruumiga harjutada?*
- Kuidas koguda tagasisidet ja arvestada sellega edaspidi?*

Strateegiline planeerimine

Esmaste tegevuste elluviimine ja projekti ettepanekute tutvustamine vajalikele osapooltele. Projekti ettepaneku kogukondlik arutelu / valideerimine - ühisosa leidmine ja tagasiside kogumine. Võimalusel viia läbi väiksemal skaalal ruumiliste sekkumiste testimine.

Miks?

Et lühiajalised tegevused muutuksid pikaajaliseks ja süsteemseks muutuseks.

Strateegiline planeerimine, disain ja juhtimine aitavad ideedel kasvada toimivateks ja kestvateks lahendusteks.

Kaasamine ja tagasiside annavad projektile kogukondliku toe.

Kuidas?

- ✕ Koguda tagasisidet projektiplaanidele läbi arutelude ja töötubade
- ✕ Kaasata disainimeeskond (nt arhitektid, insenerid, maastikuarhitektid), kes töötavad välja pikaajalise ruumilise lahenduse
- ✕ Koordineerida tööd läbi töögrupi, kes annab suuna ja kinnitab etapid
- ✕ Korraldada avalikke kohtumisi, kus jagatakse plaane ja kogutakse ettepanekuid
- ✕ Analüüsida, millist igapäevast haldust ruum vajab, ja leida sobiv haldusmudel (kogukond, partnerorganisatsioon vmt)
- ✕ Kaasata uusi partnereid ja otsida rahastusvõimalusi
- ✕ Kommuniqueerida arenguid regulaarselt ja tähistada väikeseid võite

Mida?

Esitada ja arutada välja töötatud projektiettepanekuid kogukonna ja partneritega. Testida väiksemas mahus ruumilisi ideid.

Koostada pikaajaline disainiplaan (koostöös kohaliku omavalitsuse ja ekspertidega).

Määratleda ruumi haldamise põhimõtted – kes, kuidas ja millega seda igapäevaselt elus hoiab.

Tulem

- ✕ Valideeritud ja täiendatud projektiettepanek
- ✕ Esmane pikaajaline disainiplaan
- ✕ Töögrupi ja disainimeeskonna koostöö süsteemne toimimine
- ✕ Haldusplaan
- ✕ Kasvanud avalik huvi ja usaldus projekti vastu

Kas projektiplaan vastab kogukonna ootustele ja vajadustele?

Millised on ruumi pikaajalised eesmärgid ja milline peaks olema selle kuju ja kasutus?

Millist haldus- ja hooldusmudelit vajab see ruum tulevikus?

Kuidas toetada disainiprotsessi läbipaistvust ja sisulist kaasatust?

Käivitamine ja mõju hindamine

Käivitada aktiivsed sekkumised avalikus ruumis ja määrata mõõdikud mõju hindamiseks.

Miks?

Tagada projekti realiseerumine ning sekkumiste jõudmine ruumi.

Tagada, et sekkumiste mõju on mõõdetav ja arusaadav.

See loob aluse edasisteks tegevusteks ja sarnaste algatuste laiendamiseks mujale.

Kuidas?

- ✕ Juhtida tegevuskava elluviimist samm-sammult, kaasates töögrupi ja partnerid
- ✕ Teavitada kogukonda ja kutsuda neid aktiivselt osalema
- ✕ Kaardistada rahastuse vajadused ja otsida täiendavaid rahastusallikaid
- ✕ Seada paika mõõdikud (nt kasutajate arv, sündmuste sagedus, kogukonna rahulolu)
- ✕ Korraldada tagasiside kogumine (küsitlused, arutelud, vaatlused)
- ✕ Võrrelda saavutatud tulemusi eesmärkidega ja vajadusel kohandada plaane
- ✕ Uurida, millistes teistes kohtades võiks sarnaseid algatusi rakendada

Kasulik oleks läbi viia ka riskianalüüs ja erinevate tuleviku stsenaariumite arutelud.

Mida?

Koostada ja ellu viia pikaajaline tegevuskava koos vastutuste, prioriteetide, rahastuse ja juhtimispõhimõtetega

Koguda tagasisidet ja õppetunde. Hinnata võimalusi projekti laiendamiseks teistesse piirkondadesse

Tulem

- ✕ Ruumilised sekkumised on käivitatud ja avalikkus kaasatud
- ✕ Olemas on selge tegevuskava ja vastutused
- ✕ Mõju on hinnatud ja tulemused dokumenteeritud
- ✕ Kogutud õppetunnid ja kogukonna tagasiside
- ✕ Valmidus laiendada praktikat teistesse kohtadesse

Millised kohad vajavad veel sarnaseid sekkumisi?

Kes rahastab edasisi tegevusi?

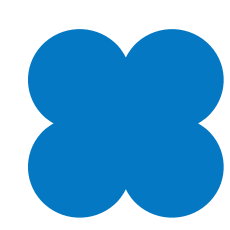
Kas olemasolev töögrupp jätkab või on vaja luua uus?

Kas oleks kasulik luua laiem kohalooma võrgustik või organisatsioon?

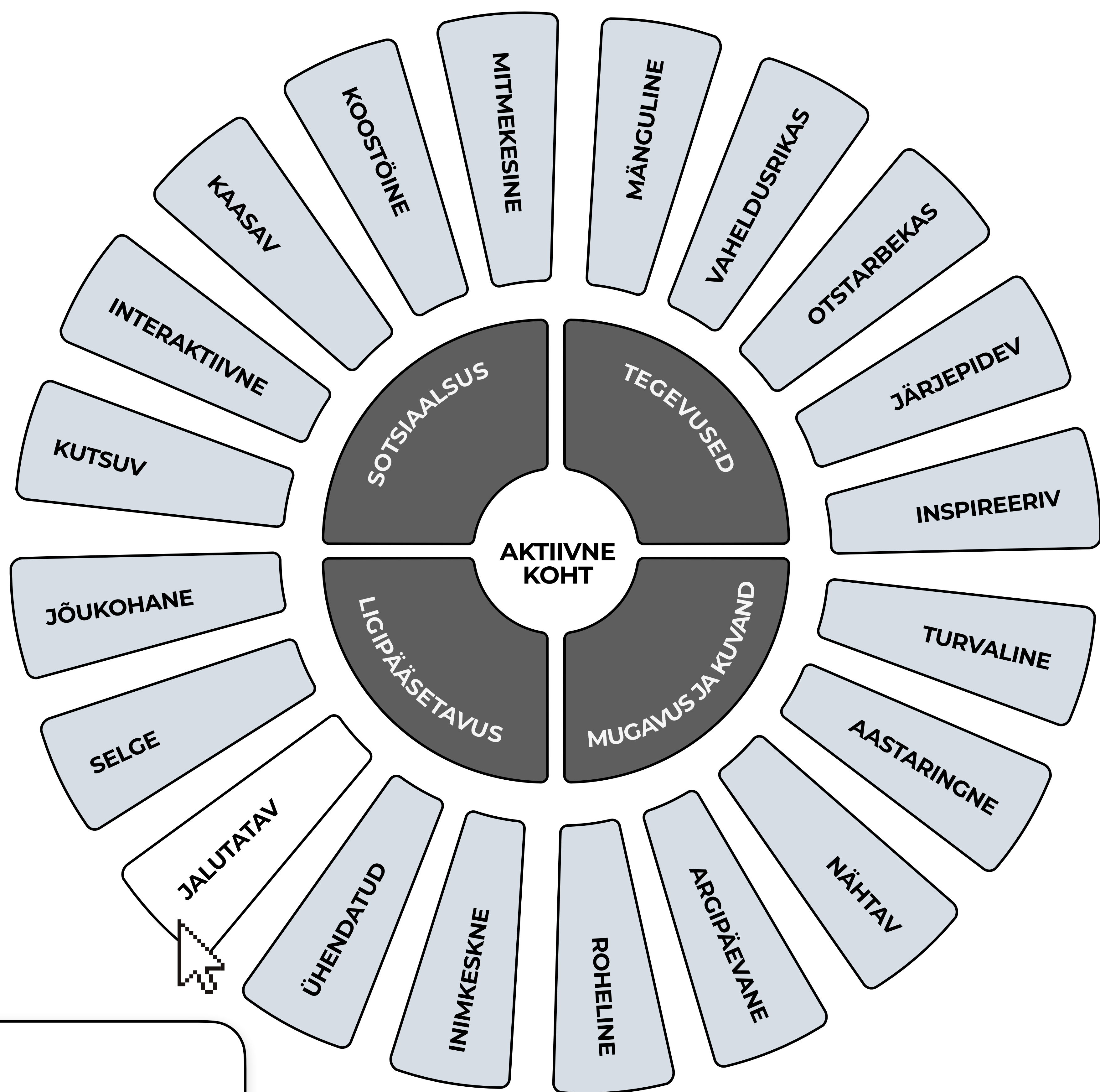
Kuidas teha koostööd sarnaste algatustega teistes piirkondades või omavalitsustes?

Avaliku ruumi planeerimine

Kohalike omavalitsuste toetamine

Aktiivse ruumi väärtuste diagrammi esitlemine digitaalsel kujul. Väärtusel klikates avaneb lühike kirjeldus, mis annab edasi tähtsamad põhimõtted.

JALUTATAVUS

Jalutatavus tähendab seda, kui mugav, turvaline ja meeldiv on inimestel jalgsi liikuda igapäevaseid toimetusi tehes või vaba aja veetmisel oma naabruskonnas.

See tähendab näiteks, et:

- ☐ teed ja ühendused on lühikesed ja loogilised,
- ☐ tänavad on turvalised ja hästi valgustatud,
- ☐ tee peal on põnevaid, kutsuvaid või funktsionaalseid peatuskohti (pingid, taskupargid, poed, mängualad),
- ☐ jalakäijatega arvestatakse planeerimisel – neid kuulatakse ja kaasatakse.

Jalutatavus ei ole ainult liikumine punktist A punkti B, vaid kogemus ruumis, mis toetab inimeste loomulikku liikumist ja soodustab ka suhtlemist, koosolemist ja aktiivset eluviisi.

Avaliku ruumi planeerimine

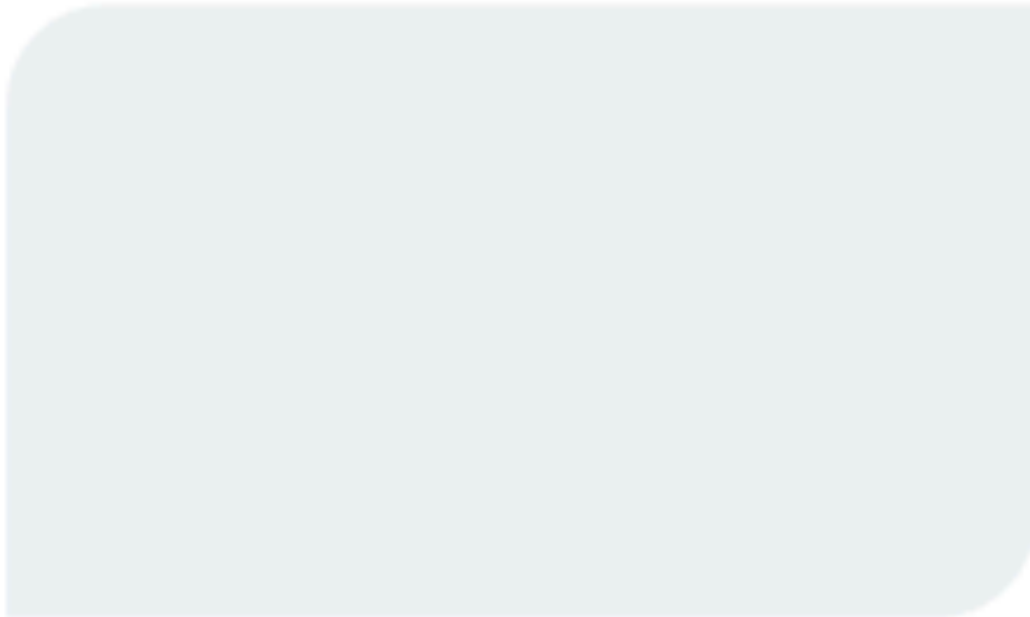
Kohalike omavalitsuste toetamine

Ruumiloo protsess esitada **samm-sammulise visualiseeringuna** lihtsustatud kujul, mis annab kiire ja kergesti mõistetava ülevaate tegevustest.

Kasutada **Call-to-Action nuppu**, mis kutsub planeerimisprotsessi alustama ja suunab kohaliku omavalitsuse esindajat edasi oma hetkeseisu ja vajadusi hindama, läbi suunavate küsimuste. Seeläbi mõistab kasutaja paremini millest alustada ja milliseid allikaid ning töövahendeid oma planeerimise protsessis rakendada.

Iga protsessi sammu alla võib kasutaja toetamiseks lisada infokilde koos linkidega täpsemat teavet jagavate allikateni:

Protsessi samm - ehk protsessi etapp

- 1 LOREM IPSUM
- 1 LOREM IPSUM
- 1 LOREM IPSUM

Tegevused - mis kuuluvad antud protsessi etappi ja millele klikates on kasutaja suunatud tegevuse täpsema kirjelduseni

?

Mis on ajendiks käesoleva projekti alustamiseks?

Millist lisaväärtust oleks selle projekti raames võimalik luua?

Kontrollküsimused - Kasutajat suunavad küsimused, mis aitavad mõista tegevuse sisu ning seada fookust

TÖÖVAHENDID

Kontrollküsimused

Kodukoha kompass

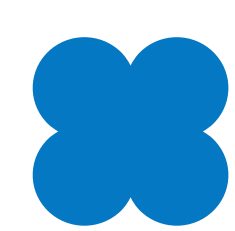
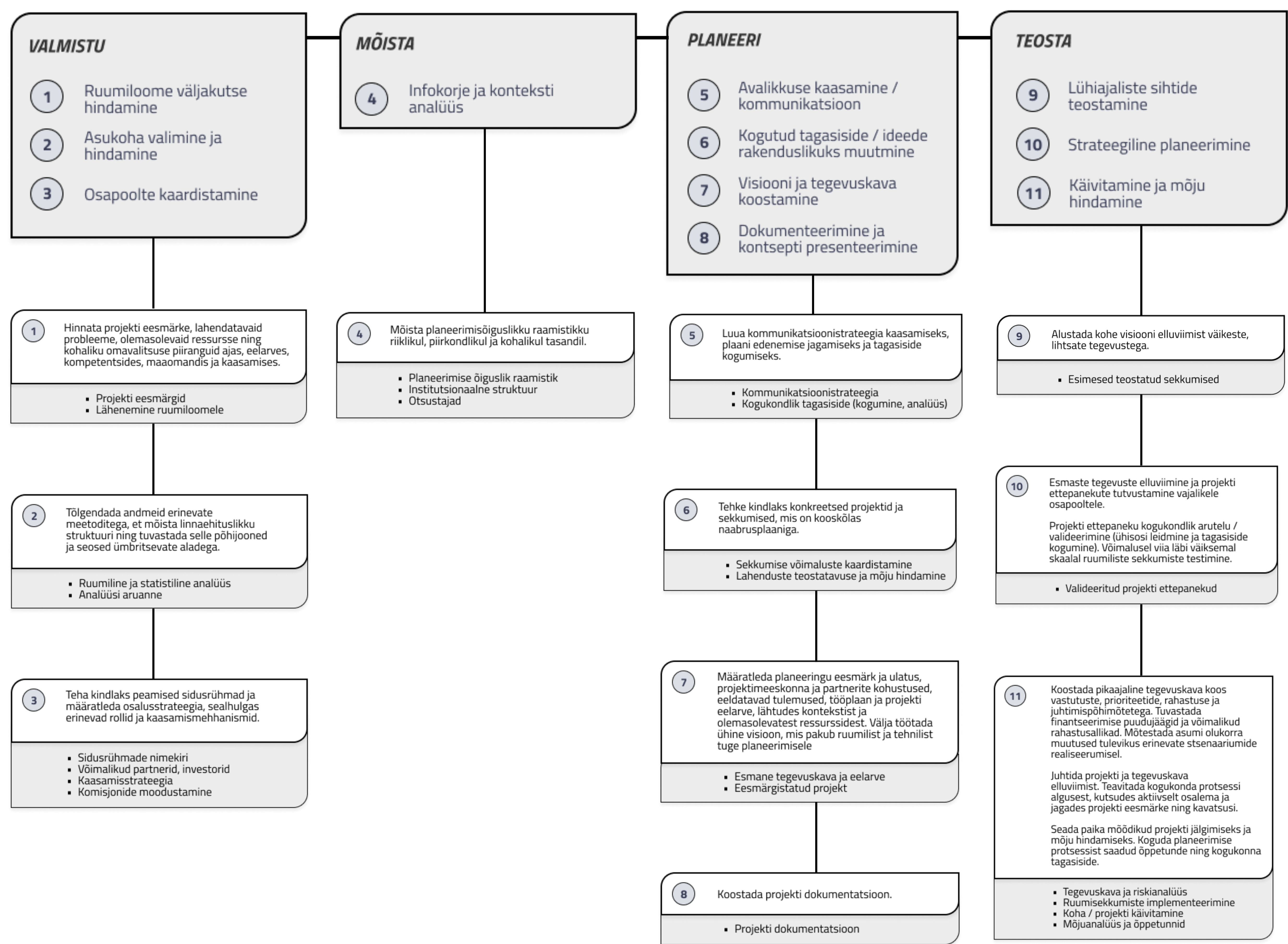
→

Töövahendid - Soovitused meetoditega, millele klikkides on kasutaja suunatud algallikani. Klikates noolele, on kasutaja suunatud meetodite kogumikuni, kust on juba võimalik otsida meetodeid vastavalt vajadusele.

Vt Miro Lisad 1-9 allikate soovitustega

Avaliku ruumi planeerimine

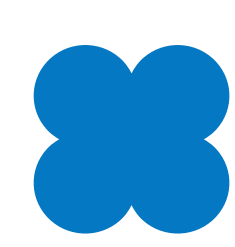
Kohalike omavalitsuste toetamine

Protsessi võib kujutada ka lahti klikitavate moodulelementidena - tegevuste kirjledused ja tulemid ilmuvad protsessi sammude alla. Igale tegevusele klikkides jõuab kasutaja tegevust täpsemalt kirjeldavale vahelehele.

Avaliku ruumi planeerimine

Kohalike omavalitsuste toetamine

Selleks, et leida häid ideid, mis sobituvad kohalikku konteksti, on tarvis pakkuda hästi filtreeritavat projektide kogumikku. Seda võib lahendada mitmeti - näiteks näidata tulemusi kaardil ja valgusfoori põhimõttel näidata planeeritavaid, arendamisjärgus ning valminud projekte. Teiseks võib seda teha klassikalisel viisil galerii formaadis.

TERVE
EESTI
EEST!

AVALIKU RUUMI PROJEKTID

RUUMITÜÜP

TEEMA

MAAKOND

OTSI

PUHASTA

TERVE
EESTI
EEST!

AVALIKU RUUMI PROJEKTID

SIHTRÜHM

SEKKUMISE TÜÜP

KESKKOND

MÄRKSONA

OTSI

PUHASTA

LOREM IPSUM

LIINARUUM, LIKUMISAMPS

LOREM IPSUM

LIINARUUM, LIKUMISAMPS, INFRASTRUKTUUR

LOREM IPSUM

LIINARUUM, LIKUMISAMPS, PROGRAMM

LOREM IPSUM

LIINARUUM, LIKUMISAMPS, NOORED

LOREM IPSUM

LIINARUUM, LIKUMISAMPS, SEENIORID

LOREM IPSUM

LIINARUUM, LIKUMISAMPS, KOGUKOND

LOREM IPSUM

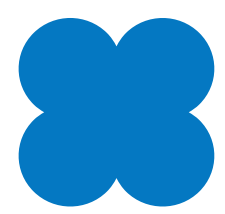
LIINARUUM, LIKUMISAMPS, PROOVIALA

LOREM IPSUM

LIINARUUM, LIKUMISAMPS, LIKUMISPARK

Avaliku ruumi planeerimine

Kohalike omavalitsuste toetamine

Kohalike omavalitsuste motiveerimiseks tunnustada parimaid projekte aga ka parimaid õppetunde. Õppetunde on võimalik sisestada selleks loodud templiidile, mis hoiab sisu selge ja mõistetava.

ÖPPETUNNID

PROJEKTI PEALKIRI

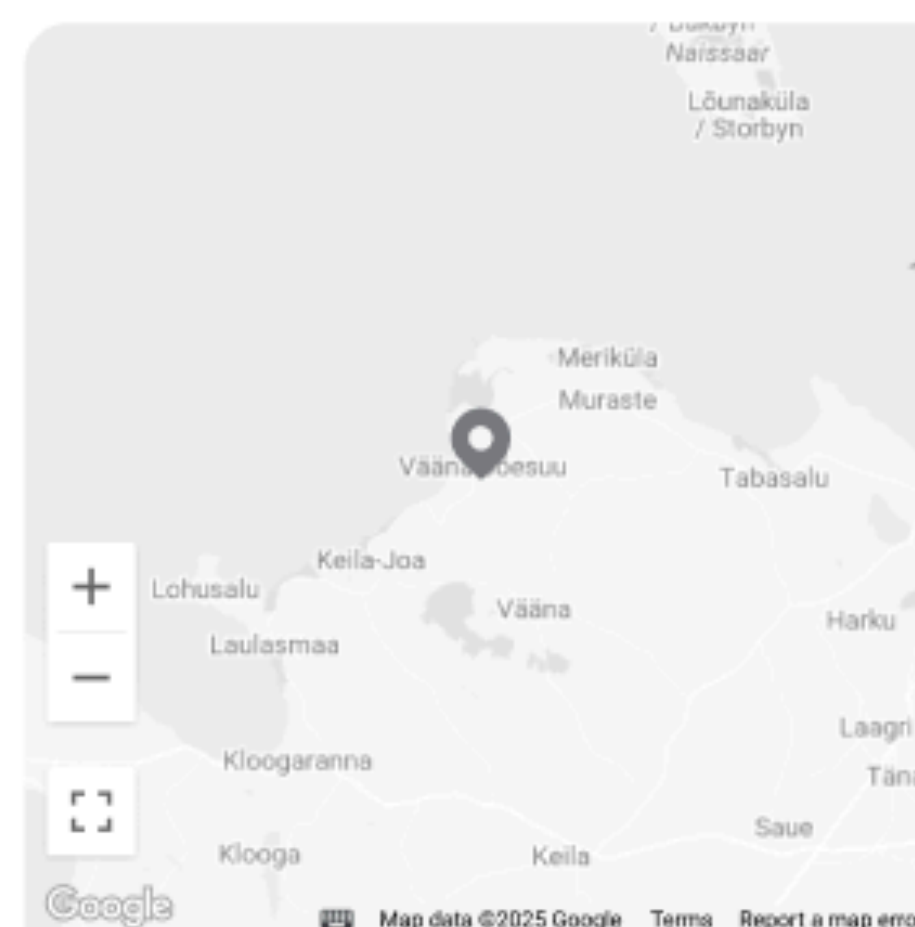
LINNARUUM LIIKUMISAMPS VAHENDIO

PROJEKTI EESMÄRK JA TAUST

Lorem ipsum dolor sit amet consectetur. A in massa vehicula sapien. laculis diam velit lorem suspendisse ullamcorper vitae
 scelerisque volutpat nec. Velit integer malesuada feugiat nulla aliquet nulla fringilla semper adipiscing.

VÄLJAKUTSE JA LAHENDUS

A in massa vehicula sapien, laculis diam velit lorem suspendisse ullamcorper vitae scelerisque volutpat nec. Velit integer malesuada feugiat nulla aliquet nulla fringilla semper adipiscing. Velit quam purus scelerisque nullam. A in massa vehicula sapien, laculis diam velit lorem suspendisse ullamcorper vitae scelerisque volutpat nec. Velit integer malesuada feugiat nulla aliquet nulla fringilla semper adipiscing. Velit quam purus scelerisque nullam.

KONTAKT

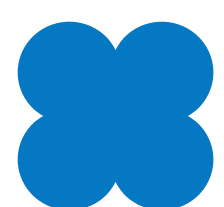
Eesnimi Perekonnanimi
eesnimi.perenimi@gmail.com
+3725555555

SARNASED PROJEKTID

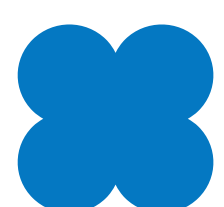
01.01.2025
LOREM IPSUM

01.01.2025
LOREM IPSUM

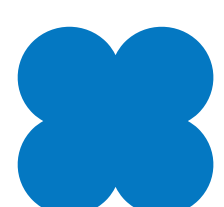
01.01.2025
LOREM IPSUM

Iga projekti puhul kasutada siltide süsteemi, mis aitab kasutajal nende vahel paremini orienteeruda (toetab filtreerimist)

Kogemuste jagamiseks lisatud ka projektiga seotud kontakt.

Sarnaste projektide soovitusel aitavad leida inspiratsiooni ja näiteid kuidas oma kodukohas projekti läbi viia